

УДК 342.514

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сьогодення вимагає від нашої держави виконання тріади актуальних завдань, від яких залежить її життєздатність. Вони взаємопов'язані і включають у себе вирішення нагальних проблем національної безпеки, модернізацію економіки, соціальне забезпечення. Однак виконати їх, спираючись на старий фундамент наявних державних інституцій та законодавства, виявилось неможливим.

Враховуючи історичні події, які відбуваються останніми роками на теренах нашої держави, логічно є нагальна необхідність нового підходу, який передбачає модернізацію наукової методології, укріплення ролі фундаментальних теоретичних знань, розширення спектру наукових напрямів. Указані проблеми найближчим часом повинні стати предметом дисертаційних досліджень, монографій, навчальних посібників, де розкриватимуться реальні та потенційні можливості різних гілок влади у виконанні вагомих завдань щодо гарантування національної безпеки нашої держави.

Метою статті є спроба висвітлити фактори, що обумовлюють необхідність змін концептуального підходу до національної безпеки держави, окреслити загальні проблеми розвитку стратегії національної безпеки інших держав та України, необхідність реформування деяких державних органів, зв'язок зазначених процесів із національною безпекою та необхідність внесення певних змін до законодавства.

У Середньовіччі під безпекою розуміли спокійний стан духу людини, яка вважала себе захищеною від будь-якої небезпеки. Проте до XVII ст. цей термін рідко використовувався у науковому та політичному лексиконі.

У XVIII ст. Ш.Л. Монтеск'є у своєму дослідженні «Про дух закону» на підставі наукового аналізу зробив висновок, що невеликі республіки гинуть від зовнішнього ворога, а великі – від внутрішньої виразки [1, с. 116], підкреслюючи необхідність та враховуючи різноманітні обставини у процесі вирішення проблеми національної безпеки. У зазначений період історії у низці країн замах на державну безпеку слугував джерелом збагачення. Особи, яким доручено було охороняти державну безпеку, були зацікавлені в її порушенні.

У XIX ст. у Росії, як зазначає В.В. Барабін [2, с. 11], вперше в науковий обіг вводиться термін «державна безпека». Це знаходить відображення у Положенні про збереження державного порядку від 14 серпня 1881 р. При цьому в Положенні термін «державна безпека» вживається у сенсі, тотожному суспільній безпеці. Надалі утверджується поняття

«охорона суспільної діяльності», яке повинне спрямовуватися на боротьбу з державною злочинністю.

У зазначений період у деяких європейських державах та Росії на озброєння була взята доктрина безпеки, яка характерна для моделі поліцейської держави і яка почала своє існування у Франції в XIX ст. Така доктрина має назву «доктрина Фуше» (ім'я міністра поліції Франції Ж. Фуше). Її головна ідея – надзвичайна важливість поліцейської діяльності для суспільства та її універсальне значення для будь-якого політичного режиму. При цьому однією з головних умов ефективності поліції Ж. Фуше вважав рішучість і професіоналізм управлінського персоналу: «Гарантією безпеки будь-якого уряду є пильна поліція, яку очолюють рішучі та розумні люди» [3, с. 20]. Така доктрина визнавала необхідність максимальної централізації управління сил охорони правопорядку, що на практиці виражалось у призначенні комісарів поліції у всіх великих містах імперії і передачі під егіду міністерства підрозділів жандармерії і тюрем. Намагаючись розширити матеріальну базу поліції, Ж. Фуше добився того, щоб у її фонди почали передавати податки від ігорних домів, інших «сумнівних закладів», а також грошові кошти, що сплачувались за видачу паспортів. Головним завданням поліції Ж. Фуше визначав попередження злочинності та застосування насильницьких заходів для відновлення правопорядку, при цьому першому завданню віддавалася явна перевага.

У результаті руйнації поліцейської держави – Російської імперії – було реалізовано сценарій побудови не правової, а комбінованої держави, яка базується на нігілістичному відношенні до права, закону. Про те, що представляла собою зовнішня безпека держави у СРСР, досить детально розповів М.С. Леонов у книзі «Лихолетьє». Зокрема, автор відмічає, що у 80-х рр. XX ст. керівник Радянської держави Ю.В. Андропов, викладаючи свій погляд на державну безпеку СРСР, графічно малював її у вигляді чотирьох концентричних кіл поясів безпеки: перше коло – головне – це внутрішнє єднання, економічне благополуччя і моральне здоров'я власної держави – СРСР; друге коло – це надійність союзників за світоглядом, за озброєнням; третє – міжнародний комуністичний рух; четверте коло – це весь інший світ. Якщо будемо впевнені у надійності та міцності трьох поясів, то нам не страшні ніякі загрози, що виходять із четвертого кола. У межах Радянської держави порядок, який можна розглядати як внутрішню безпеку, включав сукупність складових: економічну, правову, організаційну,

ідеологічну, соціально-психологічну, оперативну та репресивну. Фактично контроль був тотальним [4, с. 78].

На думку Ф. Фукуями, тоталітарна система може існувати, гарантуючи свою безпеку лише за допомогою терору, який загрожує і її правителям. Як тільки терор слабшає, починається довгий процес дегенерації, у якому держава втрачає контроль над соціально важливими аспектами життя суспільства. І найбільш суттєве – втрата контролю над системою вірувань. Враховуючи, що соціалістичний рецепт економічного зростання – дефектний, держава не може укрити цей факт від своїх громадян і заважати їм робити свої висновки [6].

Для моделі правової держави притаманний інший підхід, який базується на усвідомленій зацікавленості. Г. Спенсер зазначає, що оптимальне суспільство намагається сформувати структуру характеру своїх членів таким чином, щоб заставити їх бажати того, що вони повинні робити для здійснення своїх життєвих функцій. Тому необхідно особливого значення надавати вихованню й освіті, яка, розширюючись, розповсюджує таке знання законів, яке раніше було доступним лише обмеженій кількості людей; переконання вчених стають переконаннями всього людського роду [7, с. 88]. Тому підґрунтям держави стає спілкування, яке не можливе без довіри. На думку Ф. Фукуями, довіра у суспільстві визначається як соціальний капітал, який представляє собою потенціал суспільства або його частини, що виникає як результат наявності довіри між його членами. Цей капітал може бути втілений як у найменшому базовому соціальному колективі – родині, так і в найбільшому колективі із можливих – нації. У такому разі держава слабка, хвора будується на брехні, шахрайстві, включаючи дії корисливого характеру. Соціальний капітал відрізняється від інших форм людського капіталу тим, що зазвичай він створюється і передається шляхом культурних механізмів, таких як релігія, традиція, звичай [6, с. 52].

На процес формування механізму безпеки держави і суспільства здійснюється вплив із боку світових процесів, включаючи процеси модернізації, глобалізації та інформатизації. З ХХ ст. у сучасному світі почав розгортатися великий процес модернізації з такими ознаками: радикальність, комплексність, системність, глобальність, довготривалість, стадійність, надання світу певної однорідності, незворотності, прогресивності. У його основі – постіндустріальна цивілізаційна революція, яка наклала відбиток на все життя людства, визначила спрямованість суспільних змін, які стають все більш масштабними.

Гарантування національної безпеки включає захист народу, території та способу життя шляхом використання комплексу різноманітних заходів (політичних, економічних, правових та ін.).

У зв'язку із цим важливо відмітити, що захисні механізми соціальної системи повинні мати наскрізний характер, створюючи очевидні пере-

думови до соціальної поведінки громадян для їх готовності захищати національні інтереси країни. Необхідні заходи соціального, економічного, політичного характеру, які укріплювали би довіру між суспільством та державою. Важливо створити саме такі умови, які би допомогли народу віднайти в собі ту життєву енергію, яка примусить його після втрат взятися за мирну працю та державно-господарське облаштування.

У своїй праці «Сильна держава: управління та світовий порядок» Ф. Фукуяма зазначає, що побудова сильної держави полягає не тільки у створенні нових урядових установ, але і в укріпленні наявних. І такий процес побудови є однією з найбільш важливих проблем як для країни, так і для світу загалом. Це обумовлено тим, що слабкість та руйнація держави є джерелом багатьох світових проблем: від бідності до СНІДу, наркотиків і тероризму [6, с. 5].

Власне перехід від радянської моделі до моделі правової демократичної держави та її принципів обумовив необхідність переходу від державної безпеки до національної безпеки, де мають місце сполучення інтересів особистості, суспільства і держави, що передбачає трирівневу систему. Тобто модель правової держави передбачає три ланки влади, які діють узгоджено, а в національній безпеці відповідно виділяються три рівні безпеки: безпека особи, безпека суспільства і безпека держави.

Вважається, що вперше термін «національна безпека» був ужитий у 1904 р. у посланні президента Т. Рузвельта конгресу США, у якому він обґрунтував приєднання зони Панамського каналу інтересами «національної безпеки». Органи поліції США з кінця Першої світової війни у справах, що стосувались безпеки держави, керувались концепцією «явної та реальної загрози» (clear and present danger), що була запропонована свого часу членами Верховного Суду США. Відповідно до цієї концепції уряд США має право обмежувати політичні права і свободи, зокрема свободу слова, якщо у визначених надзвичайних обставинах (таких, як війна) вони можуть заподіяти шкоду інтересам нації. Власне концепція національної безпеки з'явилася у зв'язку з Актом (законом) про національну безпеку у 1947 р., на підставі якого було затверджено Радю національної безпеки США.

Надалі проблема національної безпеки стала головною у дослідженнях американських політиків, які джерело зазначеного поняття бачили в теорії «національних інтересів». У роки так званої холодної війни більшість досліджень визначали національну безпеку через силу або з позиції взаємодії держав, тобто створення оптимальних умов розвитку міжнародних відносин.

Враховуючи ситуацію в Україні, вивчення, зміна, розробка перспективних тенденцій розвитку стратегії національної безпеки з урахуванням національних інтересів повинні стати найближчим часом пріоритетними не тільки в дослідженнях політиків, а і вчених усіх наукових галузей, де роз-

криватимуться реальні та потенційні можливості різних гілок влади. І все це повинне знаходити відображення у практичних виконаннях завдань щодо гарантування національної безпеки нашої держави.

Беручи до уваги, що Україна є однією з найбільших за територією країн Європи з багатими природними ресурсами, людським потенціалом, самобутніми культурними традиціями, логічним було би після набуття незалежності її швидка інтеграція в європейську та світову економіку. Проте цього не сталося. Як зазначає у своїй статті «Чому Україна – відстала країна» ще у 2010 р. професор В. Маляренко [8, с. 27], «порівняно легко отримавши даровану обставинами незалежну державу, українці не в змозі розумно нею розпорядитися. В Україні відсутні стандарти побудови держави. Задекларувавши європейські орієнтири в теорії, ми ніяк не можемо узгодити їх із нашою «практикою». Проблема нашого народу – це проблема цінностей. Надто довго та хаотично ми шукаємо дорогу до цінностей європейських народів замість того, щоб з урахуванням світових взяти за основу власні об'єднувальні пріоритети. Майбутнє України залежить не лише від того, хто «верхи», а і хто є народ, яка його культура, свідомість, сумлінність та відповідальність за державу. Треба глибоко вивчати окреслену проблематику, і політику держави будувати з урахуванням зазначених обставин та пріоритетів. Варто враховувати, що цивілізація на нашій землі прийшла пізно і розвивалася в умовах інших, ніж у Європі. Тотальне відставання відбулося в кожній галузі, зокрема християнстві та писемності, а отже, базові основи культури того часу нами сприйняті пізніше майже на тисячу років. Постійні війни призводили до знищення людей та матеріальних цінностей, перетікання так званих пасіонарних людей у більш комфортні країни. Ті, що залишалися в Україні, думали не про культуру, а про виживання, яке протягом століть обтяжувалося не лише війнами проти поляків, московитів, турків, татар, німців, а і постійною ворожнечею між собою. Ці процеси не могли не позначитися на «цивілізованому» підсумку сьогодення України. Тому сьогоденний стан України природний. За таких обставин не можна звичайними заходами «догнати» Європу. Бо вона «зупиняється» не бажає. Потрібні неординарні рішення та сильні упевнені кроки.

Консолідованим фактором майже в кожній успішній країні є релігія. І що більший відсоток єдиновірців, то міцніша консолідація. У нас безліч сект і конфесій. Причина виникнення цих сект – слабкість православ'я. Воно в Україні розірване на кілька патріархатів, які воюють між собою. Що характерно, розрив відбувся не на релігійній основі, а на політичній [8, с. 29–30]. Погоджуючись із В. Маляренком, слід зазначити і те, що під час загострення політичної ситуації та на початку проведення антитерористичної операції на сході держави були активні прояви антиукраїнських настроїв із боку деяких представників церков, що спричинило певний перерозподіл їх прихильників. Це історичні

процеси, які треба враховувати й аналізувати саме для зміни стратегії національної безпеки.

Важливим фактором, який дестабілізує Україну, є те, що вона складається із земель, які протягом століть належали іншим країнам. Увесь південь і схід України заселений переселенцями з різних країн світу. Вони лише в основному слов'янізовані. Вчені досі визначаються, що таке «Україна» і хто такі «українці». Ні Австрія, ні Польща, ні Росія, ні Румунія на територіях України, які свого часу були ними загарбані, не сприймали українців як окремий народ і все робили для їх австріїзації, колонізації, русифікації та румунізації. Радянський Союз також не намагався створити український народ, він творив «радянський народ». За таких обставин політика одного, однакового, підходу до всіх регіонів України, до всіх її мешканців явно приречена. Треба брати приклад зі США й усвідомлювати, що не тільки єдиномовність веде до успішності, а й успішність держави сприятиме єдиномовності [8, с. 32].

Крім того, у всьому світі організована злочинність і корупція розглядаються як реальні загрози національній безпеці. Як свідчить міжнародний досвід, загроза організованої злочинності полягає у тому, що вона може глибоко занурюватись у державні і політичні структури, зокрема у збройні сили та правоохоронні органи. Тим самим здійснюється підрив державності, розмиваються етичні норми, нав'язуються комплекси покірності і підпорядкованості – і все це пронизує наскрізь усі сфери держави і суспільства. При цьому організована злочинність намагається отримати політичний вплив, оскільки вже існує відпрацьований механізм захисту від правосуддя шляхом хабарів, підкупів і пожертв. Майже десять років поспіль відбуваються процеси зрощування чиновницького апарату з кримінальними елементами та їх середовищами. За допомогою корупційних механізмів компрометуються посадові особи державних органів влади, місцевого самоврядування, правоохоронних органів та судів, що може створити перепони міжнародній співпраці у фінансовій, правоохоронній та інших сферах. Характер таких явищ, як організована злочинність і корупція весь час змінюється і потребує системних досліджень. Слід констатувати, що злочинність і корупція – це продукти суспільства. Як зазначає В. Маляренко у статті «Про філософію корупції в Україні», корупція – явище вічне. Воно існувало, існує і буде існувати в усі часи, в усіх народів світу. Під впливом певних обставин вона може лише зменшуватись або збільшуватись. Одні види корупції можуть зникати, інші – виникати. Справа в тому, що корупційність лежить в основі людської психології. І все залежить від того, яких заходів держава вживає, як вона реагує на ці виклики [8, с. 79].

Не може не бути корупції у країні, де немає державної загальнооб'єднувальної ідеї, де немає моралі та правосвідомості, де головне – збагачення [8, с. 83]. В Україні корупційність – системна, особлива. Вона не схожа на корупційність у країнах Західної

Європи. Корупційністю в Україні пронизано все життя суспільства. Тому треба змінювати систему влади, систему економічних відносин – і питання корупційності відпаде само собою.

Останнім часом спостерігається стійка тенденція до масового збідніння населення, на що є об'єктивні причини. Проте слід враховувати світову практику, яка свідчить – різниця у десять разів між доходами заможних і доходами бідних людей створює нестабільну ситуацію в суспільстві, помітно погіршує криміногенну обстановку в державі.

Залежність України від експорту сировини та тотальне технологічне відставання промислового сектора вже призвели не тільки до падіння рівня життя громадян, руйнації інфраструктури, але і, головне, до втрати її обороноздатності. Наукові дослідження свідчать про безперервний зв'язок національної безпеки та сталого розвитку країни. Це має значення як для світового співтовариства, так і безпосередньо для України, враховуючи, що без сталого розвитку країна не може цілком забезпечити захисту своєї території, народу та його способу життя в межах традиційної цивілізації.

Ситуація в нашій державі останніми роками, на жаль, свідчить про неналежний рівень ефективності системи гарантування національної безпеки й оборони України. Саме така ситуація стала підставою для докорінної зміни державної стратегії щодо національної безпеки. Процеси її формування співпали не тільки з необхідністю усунення глобальних світових екологічних, економічних, технологічних та інших джерел нестабільності, а і, на жаль, таких джерел небезпеки, які нав'язані Російською агресією. Прагнучи перешкодити волі Українського народу до європейського майбутнього, Росія окупувала частину території України – Автономну Республіку Крим і місто Севастополь, розв'язала воєнну агресію на Сході України та намагається зруйнувати єдність демократичного світу, ревізувати світовий порядок, що сформувався після закінчення Другої світової війни, підірвати основи міжнародної безпеки та міжнародного права, уможливити безкарне застосування сили на міжнародній арені.

Російська загроза, що має вже довгостроковий характер, та інші зміни у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі України обумовили необхідність створення нової системи гарантування національної безпеки України. Стратегія національної безпеки України затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 і спрямована на реалізацію до 2020 р. визначених пріоритетів державної політики національної безпеки, а також реформ, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікованою Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, і Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5. Основними цілями вказаної Стратегії є: мінімізація загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно-визнаного державного кордону України;

гарантування мирного майбутнього України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави; утвердження прав і свобод людини і громадянина; забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку; забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу та формування умов для вступу в НАТО.

При цьому найбільш актуальними загрозами національній безпеці України на сьогодні є агресивні дії Росії, що здійснюються для виснаження української економіки і підриву суспільно-політичної стабільності з метою знищення держави Україна і захоплення її території. Зокрема, загрозами національній безпеці України з боку Росії є: військова агресія, участь регулярних військ, радників, інструкторів і найманців у бойових діях на території України; тимчасова окупація території Автономної Республіки Крим і міста Севастополь та подальші дії щодо дестабілізації обстановки у Балто-Чорноморсько-Каспійському регіоні; нарощування військових угруповань біля кордонів України та на тимчасово окупованій території України, зокрема розміщення на півострові Крим тактичної ядерної зброї; блокування зусиль України щодо протидії монополізації стратегічних галузей національної економіки російським капіталом, щодо позбавлення залежності від монопольних постачань критичної сировини, насамперед енергетичних ресурсів; торговельно-економічна війна; інформаційно-психологічна війна, приниження української мови і культури, фальшування української історії, формування російськими засобами масової комунікації альтернативної до дійсності викривленої інформаційної картини світу.

Не випадково серед найактуальніших загроз національній безпеці є корупція та неефективна система державного управління, зокрема: подальше поширення корупції, її укорінення в усіх сферах державного управління; слабкість, дисфункціональність, застаріла модель публічних інститутів, де-професіоналізація та деградація державної служби; здійснення державними органами діяльності в корпоративних та особистих інтересах, що призводить до порушення прав, свобод

Особливо вагомими залишаються питання подолання економічної кризи, загроз енергетичній, інформаційній, кібербезпеці та безпеці інформаційних ресурсів, враховуючи фізичну і моральну застарілість систем охорони державної таємниці та інших видів інформації з обмеженим доступом. Поряд із цим відповідно до Конституції України в нашій державі діє Рада національної безпеки й оборони України, яка є координаційним органом із питань національної безпеки й оборони при Президенті України.

Закон України «Про Раду національної безпеки й оборони України» визначає правові засади організації та діяльності Ради національної безпеки й оборони України, її склад, структуру, компетенцію і функції. Статтею 3 згаданого Закону визначені функції Ради національної безпеки й оборони України: 1) внесення пропозицій Президенті України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики

у сфері національної безпеки й оборони; 2) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки й оборони у мирний час; 3) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки й оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та у разі виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

Висновки. У зазначеному Законі не передбачено функцію «організація наукових досліджень із питань, віднесених до компетенції Ради національної безпеки й оборони України», яка наразі набула би особливого значення. З нашої точки зору, в часи, коли держава балансує на межі виживання, важливо під егідою національної безпеки і національних інтересів розробити модель узгоджених реформ державних інституцій, проведення яких призведе до осучаснення вже наявних, або повної зміни чи ліквідації таких, що сьогодні вже не потрібні. При цьому головне – не паралізувати діяльність, а поступово змінювати, враховуючи необхідність сталого економічного розвитку країни як запоруку її безпеки та взагалі існування. Враховуючи, що проблема національної безпеки набуває не менш важливого значення, ніж проблема розвитку, це повинно і, безумовно, буде знаходити своє відображення в наукових дисциплінах і напрямках наукових досліджень. Вважаємо, що поняття «безпека», можливо, стане міждисциплінарним, а надалі – навіть загальнонауковим поняттям.

Отже, запропоновані доповнення до Закону України «Про Раду національної безпеки й оборони України» дозволили би залучити вчених до проведення реформ у державі. Саме обґрунтований та комплексний підхід науковців дав би змогу радити керівництву держави, як здійснити реальний перехід до правової держави, подолати залишки радян-

ської економічної і правоохоронної моделі без втрат для її національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Монтескьє Ш.Л. О духе законов / Ш.Л. Монтескьє. – М. : Мысль, 1999. – 672 с.
2. Барабин В.В. Экономическая безопасность государства / В.В. Барабин. – М. : Аванти, 2001. – 182 с.
3. Краснов А.В., Козлов В.А., Рак Н.Г., Шарихин А.Е. Экономическая безопасность: состояние и пути укрепления / А.В. Краснов, В.А. Козлов, Н.Г. Рак, А.Е. Шарихин. – Казань : Изд-во «Фэн» АН РТ, 2011. – 372 с.
4. Леонов Н.С. Лихолетье / Н.С. Леонов. – М. : Междунар. отношения, 1994. – 400 с.
5. Лунеев В.В. Преступность XX века. Мировые, региональные и российские тенденции / В.В. Лунеев. – М. : Норма, 1997. – 525 с.
6. Фукуяма Ф. Сильное государство: управление и мировой порядок / Ф. Фукуяма. – М. : АСТ ; Владимир : ВКТ, 2010. – 224 с.
7. Спенсер Г. Классификация наук / Г. Спенсер ; пер. с англ. Н.Н. Спиридоновой. – М. : Вузовская книга, 2006. – 90 с.
8. Маляренко В. Вибрані праці: науково-публіцистичні статті, інтерв'ю, нариси та поезії / В. Маляренко. – К., 2016. – 292 с.
9. Угода про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakonO.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
10. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakonO.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/paran10#n10>.
11. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
12. Про Раду національної безпеки України : Закон України (зі змінами та допов.) від 25 грудня 2014 р. № 43-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 4. – Ст. 14.

Мироненко Т.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті описано фактори, що обумовили необхідність формування концептуального підходу до національної безпеки України на сучасному етапі – становлення української державності. Автором розглянуто наукові публікації, присвячені окремим аспектам проблеми розвитку стратегії національної безпеки в історичному генезисі. На основі проведеного аналізу зроблено висновки щодо проблем стратегічних напрямів національної безпеки України і запропоновано зміни до Закону України «Про Раду національної безпеки й оборони України». Зміни спрямовані на запровадження в Законі нової функції Ради національної безпеки й оборони, яка стосується наукових досліджень у зазначеній сфері, що надалі вдосконалив би підходи до формування національної стратегії безпеки держави.

Ключові слова: безпека, національна безпека, корупція, державність, проблеми розвитку національної безпеки.

Мироненко Т.Е. ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ СТРАТЕГИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

В статье описаны факторы, обусловившие необходимость формирования концептуального подхода к национальной безопасности Украины на современном этапе – становление украинской государственности. Автором рассмотрены научные публикации, посвященные отдельным аспектам проблемы развития стратегии национальной безопасности в историческом генезисе. На основе проведенного анализа сделаны выводы по проблемам стратегических направлений национальной безопасности Украины и предложены изменения в Закон Украины «О Совете национальной безопасности и обороны Украины». Изменения направлены на внедрение в Законе новой функции Совета национальной безопасности и обороны, которая касается научных исследований в указанной сфере, что в дальнейшем усовершенствует подходы к формированию национальной безопасности государства.

Ключевые слова: безопасность, национальная безопасность, коррупция, государственность, проблемы развития национальной безопасности.

Myronenko T.E. PROBLEMS OF UKRAINE'S NATIONAL SECURITY STRATEGY DEVELOPMENT

As part of the article the author discusses the factors that led to the necessity of forming a conceptual approach to the national security of Ukraine at the present stage – the formation of Ukrainian statehood.

Present life demands from our state the solution of a triad of acute problems that affect its viability. These problems are interrelated and include the solution of urgent problems of national security, modernization of the economy and social security. However, to solve them relying on the old foundation of existing government institutions and legislation is not possible.

The author highlights the factors that contribute to the need for a change of a conceptual approach to our national security, outlines common issues of national security strategy, the need to reform certain public and law enforcement agencies and the connection between these processes and national security.

Taking into account the historical events that have taken place in our country in recent years, logically there is an urgent need for a new approach that involves modernization of scientific methodology, strengthening the role of fundamental theoretical knowledge, expanding the range of scientific fields, the introduction of research in the field of modern strategies of national security and sustainable development of the country that are interrelated processes.

The situation in the country shows the urgent need to improve the efficiency of the system of national security and defence of Ukraine. This situation gave rise to a radical change in national strategy on national security. The process of its formation coincided not only with the need to eliminate the world's global environmental, economic, technological and other sources of instability, but also the sources of danger imposed by the Russian aggression.

At a time when the country is teetering on the brink of survival, it is important under the auspices of national security and national interests to develop a model of state institutions reforms that will lead to modernization of already effectively working institutions or will completely change or eliminate the unnecessary ones. Thus, the main thing is not to paralyze the activity of state bodies, but gradually change them taking into account the need for sustainable economic development as a guarantee of its security and existence in general. National security problem becomes not less important than the issue of development what will certainly be reflected in the scientific subjects and areas of scientific research. In such circumstances, the notion of “security” may become interdisciplinary and in the future – even a scientific concept.

So, the author offered amendments to the Law of Ukraine “On the National Security and Defence Council of Ukraine” in terms of introducing the tool “organization of research in matters within the competence of the National Security and Defence Council of Ukraine” that would allow scientists to bring reforms in the country. It is the reasonable and integrated approach of the scientists that would allow the country's leadership carry out real reforms more successfully, transform into the rule of law, overcome the remnants of the Soviet economic model and law enforcement without a loss to the national security of Ukraine.

These problems should soon become the subjects of dissertations, monographs that will disclose real and potential opportunities of different branches of the government in solving significant challenges to ensure our national security.

Key words: security, national security, corruption, statehood, issues of national security development.